

Motion till riksdagen 2005/06:U379

av **Göran Hägglund m.fl. (kd)**

EU

Motionen delad mellan flera utskott

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3	Kristdemokrater lade grunden till EU	4
4	Samarbetet är en självklarhet	4
5	Medlemskapet	5
6	Ökad global konkurrens	6
7	EU:s ansvar i världen	7
7.1	Bekämpa fattigdomen	7
7.2	Hälsan i fokus.....	8
7.3	Tag ledningen i klimatarbetet.....	9
7.4	Krishantering.....	11
7.5	Stärk demokratin och de mänskliga rättigheterna	11
8	Självklart samarbete – men hur långt?	12
9	Viktiga framtidsfrågor.....	13
9.1	Konstitutionen	13
9.2	Lissabonstrategin.....	14
9.3	Intensifierad kamp mot människohandel och pedofilnätverk	14
9.4	Höjd alkoholskatt i hela EU	15
10	EU:s fortsatta utvidgning	15
10.1	Ett starkare EU står inför stora utmaningar	16
10.2	Västra Balkan, Moldavien, Ryssland, Ukraina och Vitryssland	16
10.3	Bulgarien, Rumänien och Kroatien	17
10.4	Turkiet.....	17

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att EU:s långtidsbudget inte skall överskrida 1 % av bni.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att en ökad del av EU:s budget skall gå till forskningsanslag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för förenklade regler för småföretagande.²
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att den oroväckande demografiska utvecklingen leder till förmånligare familjepolitik.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att Kyotoprotokollets krav uppnås.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att EU som helhet skall nå upp till FN:s mål om att minst 0,7 % av respektive lands bni skall gå till bistånd.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att kvaliteten och samordningen av EU:s biståndsinsatser skall effektiviseras.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i det fortsatta arbetet kring EU:s konstitution skall verka för att subsidiaritetsprincipen med kraft betonas.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att Lissabonprocessen skall göras mer målinriktad, förenklas och stramas upp.²
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att Lissabonprocessen skall fokusera på forskning och utveckling, en fungerande inre marknad, ett förbättrat näringslivsklimat, en fungerande arbetsmarknad samt miljömässig hållbarhet.²
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att samarbetet med Ryssland, Vitryssland och Ukraina förbättras.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att kampen mot människohandel intensifieras.³
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att den fortsatta utvidgningen på västra Balkan, Rumänien, Bulgarien och Turkiet fortskrider.

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 1 hänvisat till FiU.

² Yrkandena 3, 9 och 10 hänvisade till NU.

³ Yrkande 12 hänvisat till JuU.

Fel! Okänt namn på

3 Kristdemokrater lade grunden till EU

Pionjäreerna bakom EU-samarbetet var kristdemokrater. De hade genomlevt två världskrig och upplevt krigets lidande och vanvett på nära håll. Det var kristdemokrater som Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi och Robert Schuman.

De motarbetade fascismen och nazismen vid en tidpunkt då det krävdes stort mod att göra det. De Gasperi fängslades av Mussolini, Adenauer avsattes som borgmästare i Köln av nazisterna 1933 och fängslades mot krigsslutet av Hitler och Schuman gick med i motståndsrörelsen 1942.

Efter kriget blev de ledare för sina respektive länder: Adenauer i Tyskland, de Gasperi i Italien och Schuman i Frankrike. Den mest betydelsefulla av dem var Konrad Adenauer, som inte bara regerade längst av dem, utan som satte Europas intressen före Tysklands.

De insåg att Europas framtid måste bygga på fredlig konfliktlösning, demokratiskt styre, mänskliga rättigheter, gemensamma intressen och samarbete. Tillsammans med Jean Monnet, som brukar kallas EU:s arkitekt, lade de grunden för det europeiska samarbetet.

Det kan så här i efterhand vara svårt att förstå omfattningen av de problem som pionjäreerna ställdes inför. Fientligheten mellan länderna var stor, inte minst gentemot Tyskland. Samarbetet började runt kol och stål, två resurser som var nödvändiga för att kunna rusta stora krigshävar – och för att därmed förhindra framtida blodbad.

1951 undertecknade Frankrike, Tyskland, Italien, Luxemburg, Belgien och Nederländerna fördraget om den europeiska kol- och stålgemenskapen. Därigenom var det första steget taget på en lång, ofta mödosam, process av samarbete som lett fram till dagens EU.

Den bärande tanken är fred, välstånd och demokrati.

4 Samarbetet är en självklarhet

För Kristdemokraterna i Sverige är det europeiska samarbetet en självklarhet. Det är svårt att idag tänka sig ett Europa bestående av handelsmurar, tullar och fientlighet. Men allt är inte perfekt, det finns många saker som behöver förbättras.

Globaliseringen innebär visserligen stora möjligheter för EU:s medlemsländer, men också stora utmaningar. Europa befinner sig i en utsatt situation, med ökad konkurrens inte minst från USA, Indien och Kina. Men uppsvinget i den asiatiska ekonomin innebär samtidigt ökad möjlighet för Sverige och övriga medlemsländer att sälja råvaror och produkter till en allt mer köpstark världsmarknad. Det är vår mening att ett nära samarbete mellan EU:s medlemsländer är bättre än att varje land ska stå ensam i den globala konkurrensen.

När man talar om EU finns risk att man missar det väsentliga, nämligen att krig mellan EU:s medlemsländer framstår som en omöjlig tanke. Då, för

drygt 50 år sedan, var det samarbetets existensberättigande – aldrig mera krig. Vissa strukturer som idag ter sig stelbenta, är arv från denna tid. Den idag utskällda jordbrukspolitikerna var högst rationell när den instiftades. Då handlade det om Europas självförsörjning vid händelse av krig och avspärning. Problemet är inte att den lever kvar, utan att den inte reformerats.

EU är ett lyckat exempel på politiskt samarbete över gränserna. Vid starten var den stora utmaningen att främja stabiliteten i Europa. EU har lyckats bevara freden mellan medlemsländer som tidigare varit i ständiga konflikter. Idag är de stora utmaningarna att förbättra klimatet och miljön, förhindra terrorism och bekämpa fattigdom, droghandel och människohandel. Samtidigt måste den samlade europeiska ekonomin stärkas. För att tackla dessa framtida utmaningar behövs ett nära samarbete.

5 Medlemskapet

Medlemskapet har medfört stora fördelar för Sverige, trots detta är kritiken stundvis hård. En kritik som Kristdemokraterna ställer sig bakom gäller medlemsavgiften. Sverige har tillsammans med fem andra nettobetalande medlemsländer (Tyskland, Frankrike, Storbritannien, Nederländerna och Österrike) inför förhandlingarna om EU:s långtidsbudget framfört att EU:s budget inte bör överstiga 1,0 procent av medlemsstaternas samlade bni. Kristdemokraterna delar denna uppfattning och menar att EU:s utgifter ska hållas till ett minimum eftersom belastningen på de nettobetalande ländernas skattebetalare annars blir orimligt stor. Kristdemokraterna anser att EU:s utgifter inte ska överskrida 1,0 procent av den samlade bni:n och att varje skattekrona ska användas så effektivt som möjligt.

Trots att Sverige är ett nettobetalande land finns det utan tvekan många positiva effekter som inte alltid kan mätas i ekonomiska termer. Men även om man räknar i kronor och ören, har enskilda individer fått mer pengar i plånboken sedan EU-medlemskapet.

Genom ökad konkurrens har exempelvis matpriserna i stort sett legat stilla sedan EU-inträdet, vilket innebär att en genomsnittsfamilj har sänkt sina matkostnader med 500–1 000 kronor i månaden. Detta är i synnerhet viktigt för familjer med lägre inkomster. Även den låga räntan, som till stor del beror på EU:s hårda krav på sunda finanser och EU:s krav på en oberoende riksbank, ger mer pengar kvar i plånboken.

Medlemskapet har också minskat krånglet och byråkratin för företagen. Före EU-inträdet krävde moms-systemet 60 miljoner tulldokument per år. Nu behöver företagen inte dessa papper. Förenklade regler gör att det blir lättare att handla med andra EU-länder och mer handel gynnar alla. Mindre byråkrati och mer konkurrens leder till lägre priser.

Samarbetet kan inte bara mätas i kronor och ören. EU har haft stor betydelse för miljöarbetet och då inte bara för Sveriges del. Miljö-samarbetet är ett av de områden där Europasamarbetet mest behövs. Utsläpp i luft och vatten känner inga nationsgränser. De sura regn som under många decennier för-

Fel! Okänt namn på

störde skogarna och vattendragen i Sverige har minskat i surhetsgrad, tack vare att svavelutsläppen i EU har minskat med 50 procent sedan 1990.

Samarbetet med andra länder i vår närhet bidrar till fred, säkerhet, välfärd, trygghet och stabilitet.

6 Ökad global konkurrens

Världen håller på att förändras. Den ekonomiska makten finns inte längre bara i Europa, Japan och USA. Kina och Indien är på mycket stark fram-marsch, vilket innebär en stor ekonomisk utmaning för länderna i väst, samti-digt som det innebär förbättrade möjligheter att avsätta produkter på en stor marknad. Ju mer levnadsstandard stiger i Kina och Indien, desto högre blir köpkraften och desto mer varor och råvaror kommer att efterfrågas. Samtidigt måste industrin och företagen i Sverige och andra medlemsländer hänga med i den hårdnade konkurrensen och teknikutvecklingen, annars kommer de potentiella kunderna i Asien att vända sig till andra producenter. I framtiden kommer det att ställas ökade krav på ett fungerande näringsliv, intensiv hög-teknologisk forskning och hög arbetsmoral. Om Europa inte kan konkurrera med ekonomiska stormakter som USA, Japan, Kina och Indien vad gäller produktivitet, kvalitet och teknisk innovativitet riskerar ekonomin gradvis att bli sämre och sysselsättningen minska, vilket i sin tur gör det svårt att upp-rätthålla den europeiska sociala modellen med höga skatter och transferering-ar.

Det är tämligen uppenbart att Europa inte kan konkurrera med Indien och Kina vad gäller kostnadsnivån. EU måste därför vara effektivare i sin pro-duktion och samtidigt satsa på kunskap och innovationer.

Det behövs mer pengar till forskning, något som också föreslås i EU:s sjunde ramprogram. Trots detta släpar EU efter USA och Japan på forsk-ningsområdet. Kristdemokraterna menar att det behövs ytterligare minst en fördubbling av forskningsanslagen samt en strategisk inriktning av forskning-en mot vissa spetsområden.

Storleken på forskningsanslagen säger naturligtvis inte allt. I den allt hår-dare internationella konkurrensen är det viktigt att det forskas på områden som direkt eller indirekt kan hjälpa europeisk industri och europeiskt företa-gande.

Det är också viktigt att reglerna för företagande, och då kanske främst småföretagande, förenklas. När jämförelser görs med USA framträder stora skillnader. Särskilt viktigt är det att underlätta för tjänster och service, den sektor där de allra flesta jobben ska komma.

Ett problem, som är nära kopplat till ekonomin och konkurrenskraften, är den demografiska utvecklingen. Det föds allt färre barn i EU, samtidigt som allt fler lever längre. Andelen pensionärer i förhållande till den yrkesverk-samma befolkningen kommer att öka från 25 procent idag, till 40 procent år 2030 och 50 procent år 2050. Om denna prognos blir verklighet står EU i sin

helhet inför stora problem, både vad gäller konkurrenskraften rent generellt och vad gäller finansieringen och delar av trygghetssystemen.

Demografiproblemet måste tacklas, och det mest närliggande är att få fart på födelsetalen. För att detta ska ske, måste villkoren för barnfamiljerna förbättras. Det gäller synen på familjen, de ekonomiska transfereringarna, men även möjlighet till flexibel arbetstid.

I samma takt som åldrandet skjuts upp borde rimligen även pensionsåldern höjas. I EU är det bara 6 procent av personer över 65 år som förvärvsarbetar, i USA är samma andel 18 procent och snabbt ökande. Ytterligare en aspekt är att påfallande få jobbar mellan 55 och 65 års ålder i stora delar av EU.

7 EU:s ansvar i världen

Vi har alla ett ansvar för våra medmänniskor – oavsett om de befinner sig i Sverige, Europa eller i övriga världen. Solidaritet, medmänsklighet och omtanke känner inga gränser.

Kristdemokraterna vill lyfta fram fem områden som vi är övertygade om att EU inte bara kan, utan måste göra mer åt:

- 1) Fattigdomsproblemet
- 2) Försummade hälsoproblem
- 3) Klimatfrågan
- 4) Krishantering
- 5) Stärkandet av demokratin.

Dessa fem områden skiljs inte åt av vattentäta skott utan hänger ihop.

7.1 Bekämpa fattigdomen

Många menar att vad de fattigaste länderna främst behöver är frihandel och att biståndet har underordnad betydelse. Det är delvis sant, men det handlar inte om antingen eller, utan både och. Många fattiga länder brottas med så allvarliga kapacitetsproblem att ökad handel inte är någon patentlösning. De måste få hjälp att lösa dessa problem för att över huvud taget ha något att erbjuda på världsmarknaden, bortsett från råvaror.

Biståndet är kantat med svikna löften. Den rika världen har haft svårt att leva upp till såväl FN:s målsättningar som sina egna förpliktelser. Dessutom brottas biståndet med en rad kvalitetsproblem. Bristerna har varit många genom åren: alltför otydliga resultatmätt samt alltför många enskilda givare med sinsemellan olika dagordning. Biståndet har vidare kritiserats för att det givit alltför låg prioritet till demokrati och respekt för mänskliga rättigheter, kvinnors roll i utvecklingen och brist på integration av miljöhänsyn. Ett annat stort problem har varit att kampen mot korruptionen inte givits tillräcklig kraft. Det gör att biståndspengar i många sammanhang hamnat fel och inte bidragit till

Fel! Okänt namn på

att minska fattigdomen. Bristen på koherens, samordning och resultatrapportering är tydlig.

Många utvecklingsländer tvingas idag hantera tusentals parallella utvecklingsprojekt, men eftersom projekten ofta saknar samordning och har olika rapporteringsrutiner uppstår brister i effektiviteten, vilket leder till stor belastning på en ofta redan hårt prövad förvaltning. En bättre koordinering av medlemsländernas och EU:s bistånd skulle skapa stora samordningsvinster.

Ansträngningar pågår inom OECD-DAC (OECD:s organ för bistandsfrågor) för att åstadkomma en bättre harmonisering av givarnas arbete i olika länder. Hittills har det dock varit mest prat. Kristdemokraterna vill driva på detta arbete och använda EU som en spjutspets. Det behövs en Marshallplan för tredje världen, ett kraftfullt åtagande från de rikare länderna för den fattiga världen. Här kan EU naturligtvis arbeta tillsammans med USA, Japan och andra rika länder.

Endast fem länder lägger mer pengar i bistånd än det av FN fastställda målet om att 0,7 procent av ett lands bni ska gå till bistånd. Dessa länder är i fallande ordning Danmark, Luxembourg, Nederländerna, Norge och Sverige. Ansträngningar görs nu för att EU-länderna som grupp ska leva upp till FN-målet. Om så sker skulle det samlade biståndet från EU – för närvarande ca 30 miljarder euro per år – fördubblas.

USA betalar endast 0,15 procent av bni i bistånd, men man får i sammanhanget inte bortse ifrån att välgörenhet och privata internationella biståndsinsatser utgör en gammal tradition i det amerikanska samhället, något som alltså inte tas med i denna statistik. Det pågår en ständig debatt om varför USA:s officiella bistånd som rapporteras till OECD är så mycket lägre än de uppskattade privata biståndsinsatserna. Under 2004 utgjorde USA:s andel av det totala volymmässiga stödet från OECD:s medlemsländer 24 procent. Enligt USA:s Congressional Research Service var USA:s stöd från enskilda organisationer som rapporteras till OECD 6,3 miljarder US dollar av totalt 10,2 miljarder från alla OECD:s medlemsländer.

USA har mycket att lära av EU vad gäller statligt bistånd, men när det kommer till privata insatser har EU mycket att lära av USA.

7.2 Hälsan i fokus

Landvinningarna inom området medicin och hälsa har varit remarkabla. Allt fler sjukdomar botas, standarden beträffande hygien och sanitet har höjts radikalt och medellivslängden har ökat snabbt under 1900-talet, också i de allra flesta utvecklingsländer. Men bristerna på hälsoområdet är fortfarande skriande i många fattiga länder. Av den samlade hälsoforskningen i världen är det bara ungefär 5 procent som ägnas u-ländernas specifika problem.

Rader av sjukdomar som vållar miljontals dödsfall och stort lidande årligen får inte alls den uppmärksamhet som krävs. Malaria är det tydligaste exemplet, men det finns många fler. Hiv-epidemin har dramatiskt försämrat hälsosituationen i många u-länder. Allra värst är situationen i södra Afrika, där medellivslängden sjunkit drastiskt under senare år som en följd av att

miljoner människor årligen dör i aids. Epidemin är under snabb spridning även i andra delar av världen och skapar enorma humanitära problem samt äventyrar den ekonomiska och sociala utvecklingen för hela samhällen.

Kritiken mot läkemedelsföretagen har varit hård för att de inte gjort större ansträngningar att utveckla mediciner mot sjukdomar i de fattiga länderna. Särskilt hård var kritiken mot att de s.k. bromsmedicinerna mot hiv endast erbjöds till mycket höga priser. Samtidigt kan man inte förvänta sig att företag ska satsa hundratals miljoner dollar på forskning på områden där det är högst oklart om man får tillbaka de pengar som satsats. Marknadsekonomins spelregler och den stenhårda konkurrensen ger inte företag möjlighet till liknande satsningar. I länder där köpkraften är låg, och där regeringarna årligen bara satsar några dollar per capita på hälsovård, uppstår ingen normal marknad. För att stimulera forskningen och utvecklingen på detta område måste därför speciella åtgärder vidtas, som att biståndsgivarna lämnar garantier till läkemedelsföretagen att inhandla en viss minimikvantitet av t.ex. en ny effektiv malariamedicin, om och när en sådan tas fram. Marknaden måste därför kompletteras med särskilda kontrakt mellan läkemedelsföretagen och biståndsgivarna.

7.3 Tag ledningen i klimatarbetet

De senaste årens miljösamarbete har varit framgångsrikt, vilket till stor del beror på att de nationella miljöbesluten samordnats på den, i detta fall, mer effektiva EU-nivån.

Samarbetet kring miljöfrågorna är ett bra exempel på hur ett litet land som Sverige faktiskt kan påverka utvecklingen. Sedan Sverige blev medlem har många beslut fattats som definitivt lett till en förbättring av miljötillståndet inom EU. Det är ingen överdrift att påstå att Sverige spelat en starkt pådrivande roll inom miljöarbetet.

Sverige har genom medlemskapet tillfört kompetens, sakkunskap och engagemang på många av miljöpolitikens områden. Sverige har i många sammanhang kunnat sätta agendan, vilket inneburit stor utväxlingseffekt jämfört med om motsvarande frågor drivits enbart på nationell nivå.

Redan de första månaderna som medlem lyckades Sverige få gehör för förslaget att EU skulle utarbeta en offensiv strategi mot försurningen. Kort därefter lyckades Sverige, i samarbete med Danmark, driva igenom ett förbud mot export av miljöfarliga avfall till u-länderna. Sverige har också haft stort inflytande på kemikalieområdet.

Det är definitivt ingen överdrift att hävda att miljöpolitiken inom EU blivit mer ambitiös sedan Sveriges EU-inträde, men stora utmaningar återstår ännu för att undvika att miljöförstöringen kraftigt ska accelerera. Att leva upp till kraven enligt Kyotoprotokollet måste vara en av EU:s främsta prioriteringar inom miljöområdet. I alltför många medlemsstater ligger utsläppen långt över deras Kyotoåtaganden och merparten av de minskade koldioxidutsläppen i EU är än så länge resultatet av att man stängt gamla ineffektiva koleldade anläggningar. Därför måste kraftfulla åtgärder snarast genomföras om vi ska

Fel! Okänt namn på

kunna garantera att EU verkligen uppfyller sina åtaganden enligt Kyotoprotokollet.

Men Kyoto är bara ett första blygsamt steg. EU måste få till stånd omfattande nedskärningar av växthusgasutsläppen för perioden efter 2012. Trots att utsläppen inom EU är stora är EU:s andel av de totala växthusgasutsläppen bara 14 procent. Ytterligare sänkningar måste ske tillsammans med USA, eller åtminstone många av dess delstater, Kina, Indien och andra länder som producerar stora mängder växthusgaser.

I FN:s klimatkonvention är det övergripande målet att klimatpåverkan inte ska äventyra de ekologiska gränserna. EU har tolkat detta mål så att det innebär att "ett hållbart EU-mål för klimatförändringen bör begränsa höjningen av världens medeltemperatur till 2 grader Celsius i förhållande till förindustriell tid". När detta mål omvandlas till en specifik nivå för koncentrationen av växthusgaser i atmosfären är experternas rekommendation att en stabilisering på en nivå under 500 ppm koldioxidekvivalenter. En sådan nivå ligger inte långt ifrån nuvarande värde, vilket visar hur akut situationen är. En minskning av de globala utsläppen med i storleksordningen 25–30 procent behövs med största säkerhet om oacceptabla klimatförändringar ska undvikas.

Energiefterfrågan i världen förväntas fortsätta att öka under de kommande åren. Att producera ständigt ökande mängder energi utan att samtidigt fördärva miljön är en enorm utmaning, men den teknik som behövs för ett hållbart energisystem finns redan idag. Den inbegriper ett antal olika alternativ både för att kontrollera efterfrågan på energi och för energiförsörjning. Forskare vid Princeton har identifierat femton existerande tekniker som på lång sikt var och en skulle kunna förhindra motsvarande 1 miljard ton koldioxidutsläpp om året (nuvarande nivå på utsläppen är ca 7 miljarder ton koldioxid per år).

Det faktum att ett stort antal alternativa tekniker redan existerar innebär inte att de sprids spontant. Det finns många hinder att undanröja, såsom brist på information, perversa subventioner, brist på stimulansåtgärder, förlegade regleringar, otillräcklig teknisk kapacitet, höga kostnader osv.

Kristdemokraterna menar att den första prioriteringen bör vara att väsentligen öka energieffektiviteten. Potentialen är mycket stor. Incitamentsstrukturen inom ekonomin är avgörande, men samma sak gäller för tillgången till finansiering och att kraftigt öka kunskapen hos företag och hushåll när det gäller vilken teknik som finns.

Kristdemokraterna anser att Europa måste ändra sätt att producera elektricitet. Stöd till fossila bränslen måste tas bort (det rör sig för närvarande om ca 25 miljarder euro per år i olika bidrag) och i stället ge stöd till förnybara energikällor. Kraftvärmeverken måste byggas ut. Utvecklingen av alternativa bränslen måste stödjas. Den utveckling inom produktionen av biobränslen som skett nyligen är lovande, t.ex. genom kombinerad produktion av livsmedel och biobränslen och biodieselproduktion i tropikerna (med användning av tropiska vegetabiliska oljor). Samtidigt som biobränsleproduktionen bör uppmuntras genom en omvandling av nuvarande stödssystem inom den gemensamma jordbrukspolitiken, bör EU också vara öppet för ökad import från utvecklingsländerna. Importavgifterna på etanol bör t.ex. avskaffas.

7.4 Krishantering

EU måste ta ett tydligare grepp om krishantering. Längre dominerades Europa av inbördes konflikter. Den risken är idag i allt väsentligt överspelad. Hoten och konfliktlinjerna återfinns utanför EU:s gränser. Medan den traditionella säkerhetspolitiken mestadels handlade om försvarspolitik är det idag befogat att tala om ett vidgat säkerhetsbegrepp. Det vidgade säkerhetsbegreppet omfattar en lång rad aspekter av icke-traditionell art som utgör ett hot mot våra samhällen: terrorismen, den alltjämt bristande respekten för mänskliga rättigheter i olika delar av världen, förekomsten av skurkstater, fattigdomsproblemet, klimatfrågan m.m. Både av moraliska skäl och av egenintresse måste dessa problem stävjas.

För att hjälpa till att möta konflikthot i andra delar av världen ställs allt högre krav på samordning av medlemsländernas civila och militära resurser och av utrikespolitiken.

De hotbilder som tornar upp sig kräver insatser av olika slag – militära liksom icke-militära. EU har idag en betydande kompetens vad t.ex. gäller demokratibistånd och ska självfallet fortsätta att bygga ut den verksamheten. EU:s förmåga till krisförebyggande och fredsframkallande insatser, där militär och polisiär personal är ett måste, är dock begränsad. Här måste en skärpning ske.

EU ska inte öka sin militära förmåga i konkurrens med USA – snarare satsa på samarbete med det övergripande målet att öka säkerheten globalt sett. Arbetet för global säkerhet måste naturligtvis även inkludera FN. Det gäller att slå vakt om de globala spelregler för krig och krigföring som utvecklats efter andra världskriget.

Den kristna etiken och idétraditionen har alltid haft som ett av sina huvudtema att begränsa våldet, eftersom det kränker människovärdet. Vid konflikter har fredliga konfliktlösningsmetoder därför alltid företräd framför vapenbruk. Aggression och offensivt krig är inte etiskt försvarbart och föder ytterligare våld. Men i de situationer där vi ställs inför akuta hot eller grova kränkningar av människovärdet, såsom folkmord eller etnisk rensning, räcker inte alltid internationellt samarbete eller intensiv diplomati. Det måste då finnas möjlighet – och ibland också skyldighet – att som en sista utväg tillgripa våld för att stoppa övergreppen, oavsett om de sker i vår närhet eller längre bort samt oavsett åberopande av statssuveräniteten. Diskussionen om ”ansvaret att skydda” (the responsibility to protect) är central och det behövs tydliga regler när det internationella samfundet har rätt att militärt ingripa för att motverka grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

7.5 Stärk demokratin och de mänskliga rättigheterna

Demokrati är en nyckelfråga i fattigdomsarbetet. Erfarenheten visar att det finns en tydlig koppling mellan demokrati och välbefinnande. Demokratier kräver inte mot varandra och hungersnöd förekommer sällan i demokratiska stater. När demokrati inte råder begränsas människors initiativkraft och risken för

Fel! Okänt namn på

maktmissbruk, korruption och andra faktorer som leder till sämre ekonomisk utveckling är överhängande.

Demokratifrågorna står i centrum för EU:s eget arbete. En grundläggande respekt för demokrati och rättsstatens principer samt för de mänskliga fri- och rättigheterna är en förutsättning för att ett land över huvud taget ska kunna komma ifråga som EU-medlem. Därför är det också logiskt att demokratifrågorna har fått en framskjuten plats i EU:s internationella agerande, inte minst inom utvecklingssamarbetet.

Demokratibistånd har kommit att bli en av EU-biståndets viktigaste prioriteringar. En lång rad demokratiframjande biståndsaktiviteter har utvecklats: stöd till fria val, politiska partiers organisation, mediers utveckling, fackföreningar, respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens institutioner samt åtgärder för att bekämpa korruption.

8 Självklart samarbete – men hur långt?

Generationer av krig och lidanden visar med all tydlighet att Europas länder behöver mer av samarbete, inte mindre. EU-samarbetet har knutit Europas demokratiska länder så nära varandra, att framtida krig ter sig otänkbara.

EU-samarbetet är till sin konstruktion unik, en samling nationalstater som ingått ett nära samarbete, bestående av många olika kulturer, språk, etniciteter osv. Länder som under århundraden kämpat mot varandra, samarbetar nu. Inte för att de måste, utan för att de vill.

Detta unika samarbete skapar också ett unikt mellanstatligt samarbete. Somliga menar att EU lider av ett demokratiskt underskott, men EU är inget utan medlemsländerna och varje enskilt medlemsland i EU är demokratiskt. Den demokratiska legitimiteten garanteras genom att medlemsländernas parlament är demokratiskt valda, att demokratiskt tillsatta ministrar deltar i ministerrådets beslutsfattande och att medlemsländernas stats- och regeringschefer deltar i Europeiska rådets toppmöten. Kommissionärerna är dessutom utsedda av ländernas regeringar och godkända av det direktvalda Europaparlamentet.

Många känner med rätta frustration över att vissa förändringar inom EU tar tid. Samtidigt måste man inom internationellt samarbete acceptera att vissa förhandlingar drar ut på tiden. Stora och allt för snabba förändringar kan i västa fall leda till onödiga slitningar och motsättningar.

Kristdemokraterna förespråkar ett djupt samarbete och tror på devisen ”förenade i mångfalden”. Kristdemokraterna vill förvalta och värna det samarbete som kristdemokraterna Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi och Robert Schuman kämpade för. Vi tror på idén om ett tätt samarbete mellan Europas länder, utan att de för den skull ska tappa sin särart, kultur och tradition. Denna samarbetsform har visat sig framgångsrik och allt fler länder vill och har anslutit sig till den – EU behöver alltså inte utvecklas till en federation av tysk eller amerikansk förebild.

9 Viktiga framtidsfrågor

Det finns många angelägna frågor som EU måste arbeta vidare med. Förutom de tidigare nämnda miljöfrågorna, måste arbetet intensifieras kring bl.a. konstitutionen och Lissabonstrategin.

9.1 Konstitutionen

Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa var tänkt att ta itu med mycket av det som på goda grunder kan kritiseras inom EU. När medlemsantalet i ett slag ökat från femton till tjugofem, måste arbetsformerna och beslutsreglerna omförhandlas.

EU är en organisation där mellanstatlighet och överstatlighet kombineras. Mellanstatlighet, dvs. när regeringarna i vissa frågor möts och fattar beslut genom enhällighet, innebär att inget land kan bli överkört. Samtidigt innebär det att vissa reformer aldrig kommer till stånd. Det räcker med att ett medlemsland inte gillar utformningen, för att beslutet ska skjutas på framtiden. Om det var besvärligt att fatta beslut med femton medlemsländer, blir det naturligtvis inte enklare med tjugofem. En övergång från enhällighet till kvalificerad majoritet är både naturligt och nödvändigt i det nya utvidgade EU.

Den nya konstitutionen handlade i allt väsentligt om att reformera beslutsprocessen och att bekräfta redan gällande regler. Det skulle rensas upp i snårskogen av regelverk och bringa klarhet. Regler som idag finns samlade på en mängd ställen, skulle nu samlas i en överskådlig fördragstext.

I skrivande stund har fjorton länder godkänt konstitutionen, medan nio länder, däribland Sverige, ännu inte tagit ställning. Frankrikes och Nederländernas nej har i grunden förändrat förutsättningarna och det är i dagsläget osäkert vad som kommer att hända med konstitutionen. Klart är att alla medlemsländer måste godkänna konstitutionen för att den ska kunna träda ikraft. Om folkomröstningsresultaten i Frankrike och Nederländerna respekteras – vilket Kristdemokraterna anser är självklart – kommer detta alltså att leda till att konstitutionen inte kan träda i kraft, i den form den har idag.

Det finns olika tänkbara lösningar på det tillfälliga stilleståndet. Ett alternativ är att omförhandla hela fördraget, men vad en sådan omförhandling skulle leda till är mycket oklart, med tanke på att skeptikernas argument mot konstitutionen skilde sig åt.

Det är Kristdemokraternas bestämda uppfattning att nu gällande fördrag måste förändras, förenklas och tydliggöras. I det utvidgade EU är det viktigt att klart och tydligt slå fast vilka kompetensområden, befogenheter, beslutsprocedurer och maktfördelningar som ska råda inom EU. Kristdemokraterna menar att kompetensfördelning ska utgå från subsidiaritetsprincipen, dvs. att beslut ska fattas på lägsta möjliga effektiva nivå. Beslut som kan fattas av familjen, ska inte fattas av kommunen. Och beslut som kan fattas av kommunen, ska inte fattas av staten osv. Vissa frågor, exempelvis vissa konkurrensfrågor och miljöfrågor, lämpar sig bättre att lösa i samarbete med övriga EU-

Fel! Okänt namn på

länder. Subsidiaritetsprincipen genomsyrade förslaget till ny konstitution och denna tanke måste även genomsyra det fortsatta arbetet.

9.2 Lissabonstrategin

Målet med Lissabonstrategin är att göra Europa till världens mest dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med hållbar tillväxt och bättre jobb. De tillväxtmål som sattes upp i Lissabon för fem år sedan ter sig dessvärre allt mer avlägsna.

Lissabonstrategin formulerades under en högkonjunktur, och ekonomisk tillväxt togs för självklart. Nu när ekonomin står och stampar måste fokus riktas på färre men mer tillväxtskapande åtgärder. Lissabonstrategin måste bli mer målinriktad, den måste förenklas och stramas upp. Det behövs tydliga och realistiska mål.

Ett sätt vore att sätta upp blott två eller tre områden som medlemsländerna ska fokusera sitt arbete kring. När dessa mål uppnåtts kan nya mätbara, realistiska och uppnåeliga mål och delmål sättas upp. Kristdemokraterna gör bedömningen att de viktigaste områdena på både kort och lång sikt är forskning och utveckling, en fungerande inre marknad, ett förbättrat näringslivsklimat och en fungerande arbetsmarknad – samtidigt som miljömässig hållbarhet inte får försummas.

Det råder ingen tvekan om att Europa, och Sverige, står inför stora utmaningar. Den relativt låga tillväxten, den låga sysselsättningen och den demografiska utvecklingen är angelägna spörsmål att kraftsamla kring. Globaliseringen tilltar och konkurrensen från Kina, Indien och USA hårdnar. Det är utomordentligt viktigt att ekonomin och konkurrenskraften förbättras, och här har Lissabonstrategin en viktig roll att spela.

Liksom konstitutionen befinner sig Lissabonstrategin i kris, men det är ingen orsak till att skrota den, tvärtom. Det är dags att utveckla, anpassa och förbättra den.

9.3 Intensifierad kamp mot människohandel och pedofilnätverk

Handel med människor, s.k. trafficking, måste få högsta prioritet inom ramen för EU:s brottsbekämpningsarbete. Årligen smugglas 700 000 kvinnor och barn över gränsen till EU. Flertalet går en mycket osäker framtid till mötes. I olyckliga fall hamnar de på den illegala arbetsmarknaden och i talrika tragiska fall tvingas de till prostitution.

Det handlar om att stärka lagstiftningen och polismyndigheternas kompetens, liksom samarbete med det civila samhället och frivilligorganisationer, både inom EU och i ursprungsländerna. Det handlar även om en förbättrad jämställdhet och respekt för människovärdet.

Kristdemokraterna vill införa stränga gemensamma minimistraff för slavliknande människohandel, för att hindra internationella ligor från att utnyttja

skillnader i medlemsländernas straffskalor. Vidare menar Kristdemokraterna att barn som kränks och exploateras av internationella barnpornografi- och pedofilnätverk ska skyddas. Polissamarbetet inom Europol, EU-ländernas gemensamma polisbyrå, måste därför stärkas för att dessa nätverk ska kunna identifieras och oskadliggöras.

9.4 Höjd alkoholskatt i hela EU

På enstaka områden innebär reglerna för EU:s gemensamma marknad svårigheter för Sverige. Sverige har, genom sitt EU-medlemskap och en passiv svensk regering, delvis förlorat viktiga instrument för att komma till rätta med en alltför hög alkoholkonsumtion och alkoholskador. Sverige har inte kunnat vidmakthålla de införselregler för alkohol som vi av folkhälsoskäl behöver. Istället kapitulerar nu Socialdemokraterna och vill sänka alkoholskatterna.

Inom Europasamarbetet agerar Kristdemokraterna för att folkhälsoskäl – inte enbart en hänvisning till den gemensamma marknaden – ska bli styrande i den fortsatta hanteringen av frågan. Även regeringen bör inom ramen för EU-samarbetet verka för höjda alkoholskatter i alla EU-länder.

10 EU:s fortsatta utvidgning

I maj 2004 fick EU 10 nya medlemmar. EU:s östutvidgning är historisk. Den återförenar en splittrad kontinent och säkerställer en fredlig och demokratisk utveckling. Kristdemokraterna menar att återföreningen av Europa först och främst är en moralisk angelägenhet – en nödvändig uppgift oavsett beräkningar av kostnader eller vinster. Med detta sagt är det ändå viktigt att betona de stora ekonomiska vinster som utvidgningen på sikt kommer att medföra. En dynamisk inre marknad för hela Europa är något positivt för både företag och konsumenter. Utvidgningen innebär också betydligt bättre möjligheter att lösa gemensamma europeiska problem, exempelvis miljöproblem och internationell kriminalitet.

Men Europa tar naturligtvis inte slut där de nya medlemsstaternas yttre gränser tar slut. Kristdemokraterna menar att EU måste visa en öppen attityd mot sin omvärld. Stundom upplever denna omvärld att unionen vänder sig inåt. Att man sviker sitt ansvar att hjälpa människor på flykt eller skapa stabilitet i närområdet. Även unionens handelsmurar och exportsubventioner väcker befogad frustration i fattigare länder.

Kristdemokraterna menar att EU:s flyktingpolitik måste bli mer human, att det utrikespolitiska ansvarstagandet måste bli starkare och att handelsmurar och orimliga subventioner måste monteras ned.

Den politiska och ekonomiska utvecklingen i Ryssland, Vitryssland och Ukraina har varit sämre än i de nyanslutna EU-länderna. Sverige och EU måste därför stärka samarbetet med dessa länder.

Fel! Okänt namn på

10.1 Ett starkare EU står inför stora utmaningar

EU har sedan östutvidgningen markant ökat sin politiska, geografiska och ekonomiska styrka. Unionen växte med tio nya länder och består nu av 25 stater, med en befolkning på mer än 450 miljoner och en samlad bnp på nästan 10 000 miljarder euro.

Utvidgningen innebär många utmaningar, bl.a. när det gäller att närma sig de 385 miljoner nya medborgarna i de nya angränsande länderna (Ryssland, Vitryssland, Ukraina, Moldavien, Mellanöstern och Nordafrika). EU måste verka för stabilitet, säkerhet och politisk utveckling i dessa länder, men även ekonomisk tillväxt och ökad handel, utbyte av humankapital, idéer och kunskap.

EU måste undvika att skapa nya skiljelinjer i Europa – mellan EU och dess grannstater – och istället främja stabilitet och välbefinnande inom och bortom unionens nya gränser. EU och dess gränsstater är politiskt och ekonomiskt beroende av varandra. Att verka för ett ekonomiskt uppsving i grannstaterna ligger såväl i EU-medborgarnas intresse som i medborgarnas i de berörda länderna.

Det behövs en djupare ekonomisk integration, förstärkta politiska och kulturella förbindelser och förbättrat gränsöverskridande samarbete. Dessutom behövs ett delat ansvar mellan EU och dess grannländer för att förebygga konflikter. Fattigdomen måste trängas tillbaka.

De nya grannländerna måste ges möjlighet att delta i den europeiska inre marknaden och i en ytterligare integration och liberalisering för att främja den fria rörligheten för personer, varor, tjänster och kapital (de fyra friheterna).

Kristdemokraterna sätter inga geografiska, kulturella eller religiösa gränser. Kraven på medlemskap ska vara en demokrati byggd på flerpartisystem, skydd för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Samtidigt måste vi acceptera ett Europa i flera utvecklingshastigheter. Det kan finnas en kärna av länder som har ett fördjupat ekonomiskt samarbete (euroländerna) och det kan finnas andra EU-länder som vill fördjupa sitt försvarssamarbete.

10.2 Västra Balkan, Moldavien, Ryssland, Ukraina och Vitryssland

Kristdemokraterna anser att Albanien, Bosnien-Hercegovina, Serbien och Montenegro och Makedonien (Fyrom) ska få påbörja medlemskapsförhandlingar så snart de uppfyller de mål och kriterier som EU satt upp för medlemskap, med bl.a. krav på respekt för minoriteter, fungerande rättsstat, demokrati och mänskliga rättigheter (de s.k. Köpenhamnskriterierna). Kristdemokraterna gör bedömningen att Moldavien, Ryssland, Ukraina och Vitryssland ännu inte har möjlighet till medlemskap, men relationerna till dessa länder behöver fördjupas och stärkas.

10.3 Bulgarien, Rumänien och Kroatien

Kristdemokraterna välkomnar Bulgarien och Rumänien som nya unionsmedlemmar januari 2007 och vi gläds över att kandidatlandet Kroatien fullt ut samarbetar med krigsförbrytartribunalen, vilket lett till att de fått klartecken att påbörja medlemskapsförhandlingar med EU.

10.4 Turkiet

Kristdemokraterna är positiva till att Turkiet äntligen tillåtits påbörja medlemskapsförhandlingar med EU. Detta är en historisk händelse.

Det kommer att bli en stor utmaning, både politiskt och ekonomiskt, att ta med Turkiet, men Kristdemokraterna menar att ett turkiskt EU-medlemskap är viktigt ur ett fredsfrämjande och stabiliserande perspektiv. Turkiet har dessutom visat mycket stor samarbetsvilja de senaste åren och dess regering har gjort stora ansträngningar för att uppnå EU:s högt uppställda kriterier vad gäller demokrati, mänskliga rättigheter och anpassningar av regelverk.

Kristdemokraterna menar dessutom att ett Turkiet, där respekten för demokrati och mänskliga rättigheter är fast förankrad, vore en bra garant för större stabilitet beträffande Mellanöstern. Genom att erbjuda Turkiet medlemskap i EU byggs en bro till den muslimska världen. Muslimer världen över får se att ett muslimskt land, med en sekulär lagstiftning, blir en integrerad del av en union där social marknadsekonomi, respekt för demokrati och mänskliga rättigheter samt öppenhet och transparens är idealen. En sådan utveckling skulle tveklöst gynna många demokratiska krafter inom islam och inspirera många till handling i sina egna länder.

Den allvarligaste invändningen mot ett turkiskt medlemskap har rört den bristande respekten för mänskliga rättigheter. En förutsättning för medlemskap är därför att den turkiska regeringen fortsätter att göra kraftfulla insatser på detta område och att relationerna med Cypern löses på ett tillfredsställande sätt för båda parter. Dessutom måste militärens inblandning i det politiska livet förbli begränsat. Det är viktigt att kontinuerligt belysa och följa upp dessa frågor under de kommande medlemskapsförhandlingarna, som enligt vissa bedömare kan komma att ta upp emot tio år.

Stockholm den 5 oktober 2005

Göran Högglund (kd)

Stefan Attefall (kd)

Mats Odell (kd)

Johnny Gylling (kd)

Ragnwi Marcelind (kd)

Holger Gustafsson (kd)

Maria Larsson (kd)

Inger Davidson (kd)

Helena Höij (kd)

Chatrine Pålsson (kd)